

NOTAT

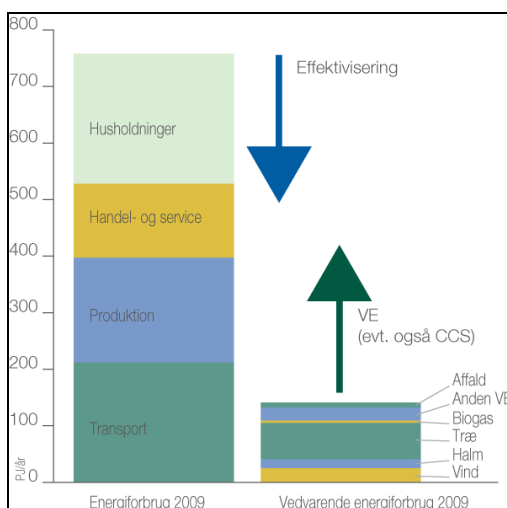
9. maj 2011

J.nr.

Ref.

Balancen mellem VE-udbygning og energieffektivisering i Energistrategi 2050

At realisere målet om uafhængighed af fossile brændsler i 2050 forudsætter både en gennemgribende omstilling af forbruget og forsyningen med energi. Det samlede energiforbrug skal effektiviseres til et niveau, hvor stadig flere energitjenester (lys, varme, transport mv.) kan dækkes med vedvarende energi, herunder også importeret energi. Den udfordring er overordnet skitseret i nedenstående figur.

Generelt bør balancen mellem indsatsen på forbrugssiden (energieffektivisering) og forsyningssiden (omlægning til vedvarende energi) afspejle de langsigtede relative omkostninger. Hvis det er billigere at anvende energi mere effektivt end at sætte en ekstra vindmølle op, bør indsatsen til effektivisering i princippet opprioriteres, indtil de marginale omkostninger er de samme på forbrugs- og forsyningssiden.

Både analyser fra IEA og Klimakommissionen har vist, at der kan være betydelige muligheder for at reducere energiforbruget gennem energieffektiviseringer, der umiddelbart er billigere end den alternative forsyningmulighed.

Det er imidlertid ikke muligt i 2011 at sige præcist, hvor det langsigtede snit mellem forbrug og forsyning bør placeres ud fra økonomiske, forsyningssikkerhedsmæssige og miljømæssige betragtninger. Det vil dels afhænge af teknologiudviklingen, dels af prisudviklingen på brændsler og omkostningerne ved energieffektiviseringer. F.eks. vil høje priser på brændsel, herunder biomasse, øge rentabiliteten af energieffektiviseringer. Omvendt vil meget lave energipriser – både som følge af evt. lave brændselspriser eller faldende priser på VE-

teknologier, reducere rentabiliteten af energieffektiviseringer, og dermed forskubbe det omkostningseffektive ”balancepunkt” mellem forbrug og forsyning i den modsatte retning. Endelig afhænger balancen af hvordan og hvornår energieffektiviseringerne gennemføres. Hvis dette sker i forbindelse med den løbende renovering af bygninger mv., herunder ved udskiftninger af bygningskomponenter som f.eks. tag og vinduer, er ekstraomkostningerne for at opnå effektiviseringerne mindre, end hvis indsatsen forceres.

Hensyn bag udvælgelse af nye initiativer frem mod 2020

I prioriteringen af nye konkrete energipolitiske initiativer med effekt frem mod 2020 har regeringen lagt vægt på en lang række hensyn, herunder bl.a.:

Bidrag til opfyldelse af det langsigtede mål om uafhængighed af fossile brændsler

Der er fokuseret særligt på initiativer, som peger frem mod det langsigtede mål om fossil uafhængighed, og som samtidig bidrager til at reducere anvendelsen af fossile brændsler på kort sigt (fortrængning af fossile brændsler). Det betyder f.eks. prioritet til konvertering fra teknologier baseret på fossile brændsler til VE, frem for effektivisering af fossilt baserede teknologier.

Initiativerne i Energistrategi 2050 retter sig i særlig høj grad mod sektorer og områder, hvor der er lange levetider eller andre faktorer, som betyder, at en indsats på kort sigt er nødvendig for at realisere det langsigtede mål omkostningseffektivt. Det gælder f.eks. bygningsområdet, hvor det er mest omkostningseffektivt at gennemføre energiforbedringer i forbindelse med større renoveringer – som ofte kun sker en gang inden 2050, og hvor det derfor er afgørende allerede nu at sikre, at der vælges de fremtidssikrede energieffektive løsninger, der kan betale sig. Det gælder også inden for energisektoren, hvor infrastrukturen (kraftværker, transmission etc.) har lange levetider. Det betyder, at konverteringen til VE bør ske i takt med udskiftningen af den eksisterende infrastruktur, så man undgår ”lock-in” af fossilt baseret teknologi.

Bidrag til opfyldelse af øvrige klima- og energipolitiske målsætninger

Danmark har en række øvrige klima- og energipolitiske mål. Som led i EU’s klima- og energipakke skal VE-andelen øges til 30 pct. i 2020, VE-andelen i transport øges til 10 pct. i 2020 og udledningerne i de ikke-kvoteregulerede sektorer gradvist reduceres i 2013-2020 og med 20 pct. i 2020 i forhold til 2005. Jf. energiaftalen fra 2008 skal bruttoenergiforbruget i 2020 være 4 pct. mindre end i 2006. Af regeringens arbejdsprogram følger, at Danmark skal være blandt de tre lande i verden, der løfter sin vedvarende energiandel mest frem mod 2020, og i 2020 skal være blandt de tre mest energieffektive lande i OECD. Regeringen har prioriteret initiativer, som både bidrager til at opfylde disse mål og peger frem mod det langsigtede mål.

Økonomi / støttebehov, herunder i særdeleshed konsekvenser for de offentlige finanser

Regeringen har i prioriteringen af initiativer fokuseret på omkostningseffektivitet, dvs. størst mulig bidrag til opfyldelse af kort- og langsigtede mål for pengene. Det betyder bl.a., at der ikke satses på stor-skala anvendelse af teknologier, som kræver meget støtte. Og det betyder, at indsatsen på kort sigt koncentrerer sig på de områder, hvor teknologierne er mest modne og konkurrencedygtige, hvor der er særlige levetids- og infrastruktur forhold, som taler for tidlig indsats, og hvor der er bidrag til opfyldelse af øvrige mål. I lyset af de aktuelle finanspolitiske udfordringer har hensynet til at undgå negative konsekvenser for de offentlige finanser indgå-

et med stor vægt. Derfor har regeringen prioriteret initiativer, hvor der opnås stor effekt i forhold til det samlede støttebehov (virkemiddelomkostninger og afledt statsligt provenutab).

Fastholdelse af konkurrenceevne og mulighed for grøn vækst

I udvælgelsen af initiativer og forslag til finansiering har det været afgørende for regeringen, at danske virksomheders energiomkostninger ikke stiger væsentligt samtidig med at initiativerne skal understøtte, at danske virksomheder kan gribe mulighederne på et voksende marked for vedvarende energiteknologier og energieffektiviseringsløsninger.

Derudover har regeringen i udvælgelsen af initiativer frem mod 2020 lagt vægt på natur- og miljømæssige hensyn.

Balancen mellem initiativer til energieffektivisering og udbygningen med VE

Energistrategi 2050 indeholder både tiltag med fokus på energieffektivisering og tiltag med fokus på udbygning med VE. På forbrugssiden er der særligt fokus på energiforbedringer af de eksisterende bygninger, hvor der er store potentialer og hvor de lange levetider gør, at der bør sættes ind nu. De vigtigste tiltag er forøgelse af energiselskabernes energispareforpligtelse for selskaber og målretning af indsatsen mod bolig og erhverv. På forsyningsiden er de vigtigste nye tiltag udbygningen med vind og øget anvendelse af biomasse til VE-udbygningen.

Regeringen har et meget stort fokus på energibesparelser. Initiativerne for at fremme energieffektivisering i Energistrategi 2050 er således udtryk for en betydelig forøgelse af indsatsen, herunder en stigning i energiselskabernes energispareforpligtelser på 50 pct. fra 2013 og en stigning på 75 pct. fra 2017-2020. Samlet vil initiativerne i Energistrategi 2050 sikre en effekt på bruttoenergiforbruget på omkring 4 procentpoint, således at bruttoenergiforbruget samlet set forventes reduceret med ca. 9½ pct. i 2020 i forhold til 2006¹. Dermed overopfyldes målet i den hidtidige energiaftale om et fald på 4 pct. i forhold til 2006

Som det fremgår af ovenstående, beror udvælgelsen af konkrete initiativer på en lang række hensyn, som skal afvejes overfor hinanden. Det er derfor ikke muligt at udpege ét enkelt parameter at optimere indsatsen ud fra, herunder afgøre den optimale balance mellem energieffektivisering og VE. Energieffektiviseringsinitiativer bidrager til at fortrænge fossile brændsler, reducere bruttoenergiforbrug, og reducere udledningerne på det ikke-kvoteregulerede område (for en del af indsatsen). VE-initiativerne bidrager til at fortrænge fossile brændsler, reducere bruttoenergiforbrug (mindre konverteringstab) og til at opfylde VE-målet.

¹ Ny beregning baseret på den nye basisfremskrivning fra april 2011. Omkring halvdelen af effekten på 4 pct. point skyldes vindmølleudbygningen, der reducerer det energiforbrug, der går til konverteringstab ved normal elproduktion.